

Vastaus valtuustoaloitteeseen Nurmijärven kunnan siirtymisestä avohakkuuttomaan kuntametsien hoitoon

Valtuusto 11.11.2020 § 83

Leni Pispala (vihr.) ja 7 allekirjoittajaa esittävät, että Nurmijärven kunta luopuu avohakkuista ja muista voimaperäisistä metsätaloustoimista ja siirtyy metsissään jatkuvan kasvatuksen menetelmiin. Valtuustoaloitteessa esitetään myös, että Nurmijärven kunta määrittelee metsänhoidon päätavoitteeksi luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen sekä monipuolisten virkistymetsien tarjoamisen asukkaille.

Päätös

Aloite lähetettiin kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

Kunnanhallitus 14.12.2020 § 283

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Esitys

Kunnanhallitus päättää ohjata aloitteen ympäristötoimialalle valmisteltavaksi.

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Vuorinen, puh. 040 317 4000

Päätös

Hyväksyttiin esitys.

Tekninen lautakunta 05.02.2026

1635/00.02.00.02/2020

Aloite liittyy osin tällä hetkellä valmistelussa olevaan metsäohjelmaan, jossa linjataan periaatteet tulevalle metsänhoidolle ja jonka perusteella kilpailutetaan myöhemmässä vaiheessa metsänhoitosuunnitelman valmistelu. Nykyinen Nurmijärven kunnan metsänhoitosuunnitelma on voimassa vuoden 2026 loppuun.

Aloitteen tavoite avohakkuiden välttämisestä toteutuu Nurmijärvellä jo merkittävältä osin nykyisillä toimintaperiaatteilla: lähi- ja virkistymetsissä, suojametsissä, arvometsissä, suojelualueilla sekä maankäytön muutosalueilla metsiä hoidetaan jo nyt peitteisyys säilyttäen, ilman avohakkuita. Nämä metsäalueet käsittävät 65 % kunnan omistamasta metsäpinta-alasta. Vuosittain on tehty varsinaisia avohakkuita 1-2 ha ja kohteet ovat olleet metsätuhokohteita.

Pienaukkoja käytetään metsänhoidossa mukaan lukien jatkuvan kasvatuksen kohteet. Pienaukot, joiden pinta-ala on enintään noin 0,3 hehtaaria eroavat vaikutuksiltaan ja tavoitteeltaan varsinaisesta avohakkuusta. Pienaukkoja käytetään, kun halutaan saada aikaan uusi puusukupolvi vähitellen, luontaisesti ja metsän peitteisyys säilyttäen.

Aloitteessa esitetty siirtyminen jatkuvaan kasvatukseen arvioitiin valmistelussa menetelmänä, jota tulee käyttää kohteilla, joilla edellytykset metsän luontaiseen uudistumiseen ovat hyvät. Jatkuva kasvatusta ei ole tarkoituksenmukaista asettaa ainoaksi menetelmäksi kaikkiin kunnan metsiin. Jatkuvan kasvatuksen onnistuminen on parempaa turvemilla sekä tietyillä karuilla tai karkeilla kasvupaikoilla. Nurmijärven kunnan omistamista metsistä valtaosa, noin 95 %, sijaitsee kivennäismailla, joissa jatkuva kasvatusta soveltuu vain yksittäisille kohteille.

On olemassa useita riskitekijöitä, jotka korostuvat erityisesti kuusivaltaisissa metsissä: lahovaurioita ja sienituhoja (muun muassa maannousemasienien esiintymistä) on alueella runsaasti. Jatkuva kasvatusta lisää kuusen osuuden kasvua ("kuusetumista"), mikä puolestaan kasvattaa esimerkiksi kirjanpaina- ja tuhoihin liittyviä riskejä. Tietyissä juurikääpä- ja kirjanpaina-kohteissa metsän terveyden ja riskienhallinnan näkökulmasta avohakkuu voi olla käytännössä ainoa järkevä tapa uudistaa metsä. Avohakkuulla ja taimien istuttamisella tuhoriskit saadaan katkaistua ja metsän elinvoimaisuus turvattua.

Avohakkuu tekee metsästä hetkellisesti hiilen lähteen, mutta puuston toimiminen hiilinieluna palautuu muutaman vuosikymmen kuluttua. Metsän hiilivarastosta merkittävä osa sijaitsee maaperässä. Koska Nurmijärven kunnan omistamissa metsissä tehdään vain vähän maanmuokkauksia, maaperän hiilivarasto säilyy vakaana.

Jatkuvassa kasvatuksessa korjuuvaurioiden riski voi kasvaa, koska metsästä korjataan puuta useammin kuin jaksollisessa kasvatuksessa. Kun aiemmin tasaikäisenä kasvatetusta metsästä muokataan eri-ikäisrakenteinen, puuston pohjapinta-alaa joudutaan laskemaan selvästi. Siten metsän ulkoasu ja koettu virkistysarvo eivät välttämättä parane lyhyellä aikavälillä, vaan maisemavaikutus riippuu kohteen ominaisuuksista ja toteutustavasta.

Valmistelussa tarkasteltiin lisäksi taloudellisia ja toiminnallisia reunaehdoja, jotka vaikuttavat siihen, millä tavoin hoitomenetelmien painotuksia voidaan muuttaa. Avohakkuukohteet ovat usein osa laajempia leimikkokokonaisuuksia, jolloin ne parantavat samassa kokonaisuudessa olevien harvennuskohdeiden hinnoittelua ja toteutettavuutta. Pystykaupoissa avohakkuiden osuus on vuosittain ollut pinta-alasta noin kolmannes, mutta hakkuutuloista arviolta noin kaksi kolmannesta. Jos avohakkuuta vähennettäisiin olennaisesti talousmetsissä, harvennushakkuiden osuutta olisi vastaavasti kasvatettava sekä korjattavan puun että tulojen näkökulmasta. Tämä vaikuttaisi hakkuiden käytännön toteutukseen ja kohteiden valintaan.

Aloitteessa esitetyt asiat esimerkiksi marja- ja sienisadon vuosittaisesta paranemisesta tai metsäkanalintujen hyötymisestä eivät ole täysin yksiselitteisiä, vaan vaikutukset riippuvat voimakkaasti kohteen kasvupaikkatyypistä, metsän rakenteesta, valoisuudesta, hakkuutavasta ja ajallisesta tarkastelujaksosta. Lisäksi todettiin, että myös avohakkuualoilla on oma lajistonsa, ja siksi tavoitteellinen monimuotoisuuden turvaaminen rakentuu käytännössä useiden menetelmien ja kohdekohtaisten ratkaisujen yhdistelmästä, ei yhden menetelmän varaan.

Aloitteessa viitataan monilla kunnilla käytössä oleviin toimintatapoihin, esimerkiksi kunnostusajatuksiin ja maanmuokkauksiin. Nurmijärven kunnassa ei ole tehty edellisen metsäsuunnitelman aikana lainkaan uudisajatuksia tai kunnostusajatuksia eikä niitä ole suunnitteilla. Maanmuokkauksia tehdään vain kohteissa, joissa se on välttämätöntä uuden puusukupolven aikaansaamisen kannalta. Maanmuokkauksikohteilla kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että käytetty menetelmä on oikea ja vesiensuojelusta huolehditaan. Maanmuokkauksia on tehty korkeintaan 1-2 ha vuodessa.

Kokonaisuutena valmistelun johtopäätös on, että Nurmijärven kunnan metsänhoito perustuu jo nyt siihen, että asukkaiden virkistyskäyttö ja maisema-arvot turvataan laajalla osalla metsäpinta-alasta peitteisyyttä säilyttävin menetelmin. Talousmetsissä käytetään kulloinkin parhaiten kohteen ominaisuuksiin sopivaa menetelmää. Siirtymistä jatkuvaan kasvatukseen voidaan edistää vaiheittain ja kohdekohtaisesti siellä, missä edellytykset ovat hyvät. Avohakkuiden kategorinen kieltäminen ei ole metsän terveyden, riskienhallinnan ja käytännön toteutettavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen tai perusteltu.

Metsäohjelma linjaa Nurmijärven kunnan metsähoidon periaatteet ja sen pohjalta kilpailutetaan varsinainen metsänhoitosuunnitelma, joka sisältää metsikkökohtaiset toimenpide-ehdotukset. Aloitteessa mainitut asiat huomioidaan valmisteilla olevassa metsäohjelmassa. Erityisesti peitteisyyden säilyttäminen virkistysmetsissä sekä jatkuvan kasvatuksen käytön lisääminen soveltuvilla kohteilla viedään osaksi valmisteilla olevaa metsäohjelmaa siten, että ohjelmaan kirjataan selkeät periaatteet ja kriteerit hoitomenetelmän valintaan, metsän terveyteen liittyvien tuhoriskien hallintaan sekä maisema- ja luontoarvojen huomiointiin eri metsäluokissa. Uuden metsänhoitosuunnitelman valmistelussa inventoidaan jatkuvaan kasvatukseen soveltuvia kohteita ja tiedot sisällytetään metsävaratietoihin.

Esittelijä

Tekninen johtaja

Esitys

Tekninen lautakunta päättää, että asiaa voidaan edistää esittelytekstin mukaisesti.

Tekninen lautakunta esittää, että aloite ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin ja että se todetaan loppuun käsitellyksi.

Valmistelija

liikunta- ja viheraluepäällikkö Ville Ruokoja, ville.ruokoja(at)nurmijarvi.fi

Päätös

Jakelu

liikunta- ja viheraluepäällikkö, katupäällikkö